

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIS

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna štev. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

IVAN DIMNIK:

Ali se mora res odmeriti penzija prevedenim državnim uradnikom (z nepolnimi leti) od stare in ne od zadnje plače.

»Nasuprot čemu se neprevedeni službenici prema propisu člana 243. pensionirati po dosadašnjim zakonima, ako su po istima stekli pravo na penziju. Po odredbama ovih potonjih zakona postupati će se i sa onim prevedenim službenicima, koji budu pensionirani unutar roka od 3 godine, računajući od dana 1. septembra 1923, nu s obzirom na činjenicu, da se prevedenim službenicima stavljaju u tečaj počam 1. oktobra 1923. primadležnost, koje su propisane zakonom od 31. jula 1923. i da prema članu 138. toga zakona osnovom za računanje penzije jeste osnovna i položajna plata, te redovna stanarina, to po našem mišljenju ima se citirana al. 2. čl. 239. razumjeti tako, da će se kot pensioniranja rečenih službenika odredbe dosadašnjih zakona primijeniti samo u pogledu načina zaračunavanja službenog vremena, koji se u mnogom pravcu bitno razlikuje od načina uračunavanja toga vremena po zakonu od 31. jula 1923. Odredba al. 2. čl. 239. ne proteže se ali na one službenike, koji su navršili zakonski broj godina službe ili su dostigli starost, poslije koje po zakonu moraju da idu u penziju.«

Dr. Celso Cavaleri, predsjednik upravnoga suda u Zagrebu »Disciplinski propisi po zakonu od 31. jula 1923.« (Zaklada Tiskare »Narodnih Novina« u Zagrebu). Str. 57 i 58.

Vsakemu lajku je nejasno, kako je mogoče, da se penzija ne odmeri od one plače, ki jo uradnik uživa, temveč se bo odmerjala od plače, ki je bila pred enim, dvema ali celo tremi leti v veljavi. In vendar se to ne vrši danes samo pri prosvetnem resoru s prevedenimi učitelji, ki nimajo še polne službene dobe, temveč tudi z uradništvom enake vrste v drugih resorih.

Ta upravna praksa se utemeljuje s členom 239. alineja 2 uradniškega zakona, dasi sami juristi dvomijo v pravilno izvajanje zakona v tem oziru. Značilna je izjava predsednika zagrebskega upravnega sodišča, ki jo zgoraj citiramo, v tem oziru, iz katere je tudi jasno razvidno, da se ima pokojnina odmeriti od poslednje plače, s prvega dela citiranega odstavka čl. 126., ki govori o plači in stanarini, torej jasno razvidno od plače novega uradniškega zakona, ker stare plače niso imele stanarine.

Popolno jasnost v tem oziru bi nam dala šele pritožba na državni svet v praktičnem slučaju, katerega razsodba bi bila končno veljavna in merodajna.

LISTEK.

„Školski almanah“.

više narodne škole u Djurdjenovcu (kraj Našica) sa izveštajem narodnih osnovnih škola općine Klokočevci (kraj Našica — Slavonija). Za školsko godinu 1923./1924. Uredio: **Franjo Piha**, ravnatelj više narodne škole u Djurdjenovcu. Natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Ravnatelj Fr. Piha nas je lansko leto iznenadil z lepo urejenim in obširnimi letnimi poročili Kutinske šole. Letos je obnovil svoje delo in je v svoji veliki požrtvovalnosti izdal še krasnejše delo, ki dela čast Djurdjenovski šoli in njemu samemu.

Izdal je letno poročilo, ki se lahko meri z marsikatero čitanko tako po vsebini, kakor obsegu. Krasno označuje v uvodu sam namen knjige, kjer pravi: »Ova se knjiga izdaje sa vrućom željom, da se ona pretvori makar u jednu samo zraku, koja će prosvjetljivati i zagrijati duh omladine ovoga kraja — i unese li

Odmero penzije od zadnje plače, t. j. plače po novem uradniškem zakonu pa podpirajo tudi druge določbe uradniškega zakona, ki s tem izpodbijajo dosedanjo prakso, da se odmerja prevedenim državnim uradnikom z nepolnimi službenimi leti penzija od plače, ki so jo prejeli pred veljavnostjo sedanjega uradniškega zakona.

Tako n. pr. določa čl. 125.: »Če oboli uslužbenec, preden pridobi pravico do pokojnine, tako, da postane nesposoben za državno službo in se zaradi tega odpusti iz nje, se mu sme dajati kot podpora 30% poslednje plače in stanarine, ako nima drugih dohodkov in ako je nesposoben za drugo delo in pridobivanje.

Če umre uslužbenec, ki uživa po predhodnem odstavku podporo, ali stalen uslužbenec, preden je pridobil pravico do pokojnine, se sme dajati njegovi rodbini, ako nima drugih dohodkov in ako ni sposobna za pridobivanje, kot podpora 20% poslednje uslužbene plače in stanarine; člen 126. pa določa v al. 3.: »Uslužbenec ki je izvoljen za narodnega poslanca in se zaradi tega postavi na razpoložanje za čas, dokler traja mandat, dobiva iz državne blagajne kot plačo in stanarino toliko, kolikor je imel pokojnine, če bi bil upokojen, kakor tudi ostale rodbinske prejemke. Če tak uslužbenec ne bi imel pravice do pokojnine, dobiva 40% doterdanije plače in stanarine in rodbinske prejemke. Tak uslužbenec ne dobiva prejemkov, spojenih z izvrševanjem službe (stanovanje, kurjava itd.)«

V vseh gornjih slučajih je torej jasno razvidno, da se odmeri od zadnje plače, ki jo prejema uslužbenec, celo podpora onim, ki si še niso pridobili pravice do pokojnine, kako naj bodo torej zapostavljeni uradniki, ki so si že pridobili pravico do pokojnine za temi, s tem, da se jim odmerja pokojnina od starih plač. Še jasneje pa je razvidno, da se ima pokojnina odmerjati od poslednje plače, s prvega dela citiranega odstavka čl. 126., ki govori o plači in stanarini, torej jasno razvidno od plače novega uradniškega zakona, ker stare plače niso imele stanarine.

ovaj godišnjak tek nekoliko krvnih zrnca u živo tijelo i duh djece i odraslog svijeta — tada je svrha njena do kraja ispunjena.«

V knjigi je zbran niz pesmi in pripovednih ter opisnih spisov od vseh delov našega troimenega naroda, zastopani so vsi literarni delavci in pesniki iz naših vrst, tako da nam delo predstavlja ono lepo visoko pesem ujedinenja proizvedov naših stanovskih literarnih delavcev. In to, menimo, je bil tudi namen g. ravnatelja Pihe, ob izdaji tega almanaha.

Delo pričanja z našim velikim Filipovičem, njegovo pesmijo »Zapevajte«, sledi mu Davorin Trstenjak in tako gre veriga naših mož, naših literarnih delavcev dalje, med njimi Piha sam z večimi setavki, Udicki, Majstorović, naš Gangli s pesmijo »Vladika Josip Juraj« (1815. do 1905.) itd., itd. Lepe vrste in lepa dela.

Sestavki se odlikujejo po ideji državnega in narodnega edinstva, ter iz vsega dela odseva ta vodilna ideja, ki je vodila avtorja pri izberu in ureditvi lepega dela. A tudi moralna in etična stran je dobro upoštevana. Poleg tega pa iz-

Najbolj jasno nam pa dokažejo to praktični slučaji:

Če bi n. pr. učitelj-narodni poslanec prejemal za časa mandata (po čl. 126.) pokojnino odmerjeno po stari plači, bi dobil:

z 10. službenimi leti letno	1320 Din pokoj.
» 11. » » »	1409 » »
» 12. » » »	1499 » »
» 13. » » »	1733 » »
» 14. » » »	1831 » »
» 15. » » »	1929 » »
» 16. » » »	2196 » »
» 17. » » »	2302 » »
» 18. » » »	2408 » »
» 19. » » »	2708 » »
» 20. » » »	2822 » »

Medtem ko je v istem členu jasno povedano, da prejema uslužbenec — narodni poslanec (torej tudi učitelj) če še nima pravice do pokojnine 40% od doterdanije plače in stanarine, torej bi dobival ta učitelj-narodni poslanec:

s 4.—6. službenimi leti letno	3024 Din;
» 7.—8. » » »	3432 »
» 9. » » »	3816 »

Učitelj-narodni poslanec, ki si je pridobil pravico do pokojnine, bi torej prejemal med 10.—20. službenim letom na podlagi interpretacije člana 239. čin. zakona, da se imajo upokojati uradniki z nepolnimi službenimi leti z odmero pokojnine od stare plače (ki je bila pred uradniškim zakonom v veljavi) komaj 1320—2822 Din letno, medtem ko bi učitelj-narodni poslanec, ki si še ni pridobil pravice do pokojnine in ima komaj 4—9 službenih let, prejemal 3024—3816 Din. Torej je že iz tega slučaja razvidno, da je interpretacija, da se ima pokojnina odmerjati tudi od stare plače, popolnoma napačna in bi bila tudi krivična.

Pa si oglejmo še druga dva slučaja v praksi:

Učitelj, ki postane nesposoben za državno službo in se odpusti preden je pridobil pravico do pokojnine, ima dobivati po čl. 125. od države 30% poslednje plače in stanarine, torej bi dobil:

s 4.—6. službenimi leti letno	2268 Din;
» 7.—8. » » »	2574 »
» 9. » » »	2862 »

Torej bi prejemal učitelj, ki je postal nesposoben za državno službo in nima pravice do pokojnine ter se odpusti s 4.—6. službenimi leti 2268—2862 Din letno, medtem ko bi učitelj, ki je postal nesposoben za državno službo in ima že pravico do pokojnine ter se upokoji pri 10.—19. službenih letih manj, t. j. od 1320—2708 Din letno. Tudi iz tega slučaja je razvidno, da je interpretacija, da se ima pokojnina odmerjati od stare in ne od zadnje plače, napačna in je krivična.

Sedaj si oglejmo še drugi odstavek citiranega člana 125. čin. zakona.

Rodbini državnega uslužbenca - učitelja s 4 službenimi leti, ki si po čl. 144.

čin. zakona še ni pridobil pravice do rodbinske pokojnine, pripade na podlagi čl. 125. čin. zakona podpora v znesku 20% od poslednje plače in stanarine:

t. j. pri 4 službenih letih 1512 Din letno; medtem ko rodbini učitelja, ki si je že pridobil pravico do rodbinske pokojnine in osebne pokojnine (na podlagi interpretacije, da se odmerja pokojnina pri nepolnih službenih dobi od stare plače) pripade rodbinska doklada po členu 146. in 148. čin. zakona, in sicer:

pri rodbini: brez, s 4 + več otroci, pri 10 služb. letih: 660 Din, 946 Din letno;
» 11. » » » 704 » 1197 » »
» 12. » » » 749 » 1273 » »
» 13. » » » 866 » 1472 » »

Torej bi družina uslužbenca s 4 službenimi leti, ki si niti ni pridobil pravice do rodbinske pokojnine prejemala letno 1512 Din, torej več nego družina uslužbenčeva, ki si je že pridobil pravico do rodbinske in osebne pokojnine, katera bi prejemala med 10—13 službenimi leti, če je brez otrok komaj 660—866 Din letno in če ima štiri ali več otrok pa tudi manj, t. j. 946—1472 Din letno.

Že ti praktični slučaji kažejo, da je interpretacija člana 239. čin. zakona, da je jemati pri prevedenih državnih uslužbenih z nepolnimi službenimi leti kot osnovo za odmero penzije staro plačo (ki je bila pred uradniškim zakonom v veljavi) popolnoma napačna in krivična in je teza predsednika zagrebskega upravnega sodišča, dr. Cavalierija, ki jo citiramo na čelu, popolnoma pravilna.

Kot osnovo za izračunavanje pokojnine prevedenim uslužbenecem je po 1. oktobru 1923 v vsakem slučaju vzeti določbo čl. 138. čin. zak., ki pravi: Osnova za izračun pokojnine ministrov in državnih podtajnikov je njih plača, ostalih uslužbenecov pa osnovna in položajna plača in redna stanarina; torej je tudi pri prevedenih državnih uslužbenih z nepopolnimi službenimi leti vzeti za odmero penzije zadnja uslužbenčeva osnovna in položajna plača in stanarino.

Končno odločbo in jasnost v tem vprašanju pa nam bo dala le pritožba na Državni svet, katerega odločitev bo vsakakor končno veljavna in merodajna glede pravilnega izvajanja uradniškega zakona v tem oziru.

»Mi ne maramo onih, ki pristopijo v našo organizacijo zavoljo tega, da bi dobili kako boljše mesto, pa tudi tistih ne, ki izstopijo iz organizacije, če mesta ne dobe.« Principijsko obsta — načela naj veljajo.

Poverjenik Luka Jelenc na IV. pokr. skupščini v Krškem.

Kongres F. S.

V Skopje! To je bila prava ideja, zbrati jugoslovansko omladino in učitelje-ferjalce v našem carskem Skoplju, da na našem jugu manifestira za narodno edinstvo in dokaže, da je vsa jugoslovanska omladina skupno z učitelji in profesorji ene misli, enega cilja, da je in bo nositeljica jugoslovanske ideje in da ji naš narod lahko zaupa.

Kongresni dnevi so bili 11., 12. in 13. julija, katerih so se udeležili delegati F. S. iz cele naše države. Na kongresu so bile zastopane učit. P. F. S.: ljubljanski, kranjski, mariborski, novomeški okraj in učit. P. F. S. v Beli Krajini.

V Skopje smo prispeli 10. julija z okrašenimi vozovi in z jugoslovanskimi trobojnicami in znaki. Na kolodvoru je bil nepričakovano sprejem. Ob prihodu vlaka je zaigrala vojaška godba, pozdravili so nas zastopniki velikega župana, vojaške oblasti, raznih narodnih društev, prosvetni inšpektor Obradović in skavti. Kreпки »živio!« in pod zastavo F. S. smo vkorakali v mesto. Impozan-

IVAN LAPAJNE:

Kje bi se v bodočnosti obravnavale in branile učiteljske pravice?*

Velik korak naprej smo storili Slovenci v kulturi, da smo se združili s Hrvati in Srbi v eno državo. V tem političnem položaju bomo posebno tedaj napredovali, ako se bomo z veseljem osvojili tako radi srbskega jezika. Izobraženi Slovenec je bil vsak tako večš nemščine ali celo bolj kakor rojen Nemec. Nad muko, ki mu je prizadelo učenje nemščine, je le malo godrnjal. Vsaj mu je bil trud v mnogih slučajih dobro plačan, ko je s svojo bistro glavno imponiral Slovincem in Nemcem.

Za priučenje nemščine ti je slovenski dijak porabil deset do dvanajst let. Vprašam: Ali bo porabil tudi toliko let, da si prisvoji srbsčino? Kaj še! Za to zadostuje toliko mesecev kolikor prej let. In v tem slučaju bo trud enako ali še bolj poplačan. Z znanjem srbsčine bo Slovenec kot jugoslovanski uradnik, profesor, učitelj, oziroma v obče kot javni nameščenelec na svojem mestu »imponiral« in koristil sebi in državi.

To sem omenil le mimogrede in le v spodbudo tistim, kateri bi utegnili hvaliti še nemške čase in kateri se ne morejo ogreti za cirilico. Mi se pa nasprotno ne moremo ogreti za nove pojave na šolsko-političnem polju. V tem oziru se pa bližamo nekakšnemu absolutizmu, kakršnega že 60 let nismo bili vajeni. To nam pričata št. 19. in 20. »Učit. Tov.«. V 19. številki se vrli urednik bridko pritožuje o ukinitvi višje šolske instance, višjega šolskega sveta in posredno o odpravi

obeh nižjih instanc. V 20. številki (tudi v 19.) so razpisane učiteljske službe, a prošnje za nje se ne vlagajo potom teh instanc, temveč le potom pristojnih okrajnih šolskih nadzornikov na šefa prosvetnega oddelka. Vso usodo učiteljev bosta imeli torej le dve osebi v rokah. To me spominja na dobo absolutizma v Avstriji. Takrat tudi ni bilo parlamentarnih šolskih korporacij, niti lokalnega krajnega, niti okrajnega, niti deželnega šolskega sveta. O usodi učiteljev sta odločevala le dekan in škofijski šolski nadzornik, dva duhovna torej. In kdo utegne zdaj v naši novi državi odločevati v tej zadevi, dokler se ne izdela novi šolski zakon, kdo? Dva uradnika, okrajni šolski nadzornik in prosvetni šef v pokrajini. Kot prijatelj šolskega in učiteljskega parlamentarizma, kakršnega ljubi vsak svobodoljubni Jugosloven, moramo torej javno obžalovati, da so se instance šolske uprave v Sloveniji ukinitve. Radi tega moramo poverjeništvu Udruženja jugoslov. učiteljstva hvaliti, da išče nadomestnih korporacij za ukinitve šolske instance. Krivice se pripete zdaj enemu, zdaj drugemu, tudi če se razne zadeve parlamentarno obravnavajo, kaj šele, če bo ena sama oseba imela v roki vso usodo ubogega učitelja. Pa tudi se tej osebi, če je še tako pridna, poštena, preveliko breme naklada. Vrhu tega je ta »urad« in ta »uradna instanca« žalilob z njegovim voditeljem vred še vedno — nekaj provizoričnega.

Srednješolski vestnik.

* —sr Važno za kandidate srednješolskega učiteljstva. Kakor se službeno razglašajo, morajo kandidati srednješolskega učiteljstva, ki reflektirajo na nameščenje na srednjih in strokovnih šolah, svoje po čl. 12. uradniškega zakona z dne 31. julija 1923 instruirane prošnje vložiti neposredno pri ministrstvu prosvete v Beogradu, ki bo sklepalo o prošnjah.

—sr Preosnove gimnazij. Minister prosvete se je odločil, da izenači že s prihodnjim šolskim letom čim najbolj mogoče gimnazije naše države. Poveril je to nalogo posebni komisiji, katere večina se je nagibala k temu, da bi bili izenačeni že z novim šolskim letom prvi trije razredi. Zmagala sta končno zastopnika Hrvatske in Slovenije s kompromisnim predlogom, da se izenačita dva razreda. Predlog, da bi se izvršilo izenačenje stopnjema, t. j. s prvim razredom, so smatrali ostali člani komisije, ki so bili v večini, za nesprejemljiv. Po sklepu ostane humanistični gimnaziji na Sloven-

skem ljubljanska prva gimnazija in mariborska. Gimnazija v Kranju postane realna. V I. razredu se bodo učili sledeči predmeti: veronauk 2, slovenščina 4, srbsčina 2, zemljepis 3, matematika 4, prirodopis 3, risanje 3, telovadba 2, petje 2, torej 25 ur na teden; v II. razredu: verouk 2, slovenščina 4, srbsčina 2, francoščina 4, zgodovina 3, zemljepis 2, matematika 4, prirodopis 2, risanje 3, telovadba 2, petje 1, t. j. 29 ur na teden. Francoščina se bo torej učila s prihodnjim šolskim letom kot obvezen predmet na vseh naših realnih gimnazijah. Ta izenačitev pa spravlja v resno nevarnost naše meščanske šole. S tem, da bo odpala latinščina na gimnazijah bo naval na nje gotovo večji, ker odpirajo pot na vse strani. Da se bodo vzdržale meščanske šole, bodo morale kreniti bolj v obrtno ali kmetijsko smer.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f Počitniški izlet. Odhod: Ljubljana — glavni kolodvor — ob 6. uri 5 minut jutraj v ponedeljek 4. avgusta! V nadaljnjem načrtu: Zagreb-Beograd — po Donavi Prahovo-Negotin-Niš-Beograd-Zagreb-Ljubljana. Ponovno opozarjam na sestanek v nedeljo 3. avgusta ob pol 11. v hotelu »Tivo-

2. Kongres, v prvi vrsti Upr. O. F. S. naj zastavi vse svoje moči, da se dovolijo vozne olajšave v grupah po dva, drugače ni pričakovati pri nas večjega razmaha.

3. Ženam učiteljev-ferijalcev, ki niso učiteljice, naj se dovoli vstop v F. S. (Težko, ker bi bilo treba premeniti pravila!)

4. F. S. naj se intenzivno udeležuje na prosvetnem polju.

Pri volitvah so bili izvoljeni med drugimi kot zastopnik profesorjev gosp. Rajčić, v »Nadzorni odbor« tov. Pirnat, v »Savezni svet« pa tov. Mrovlje.

Na kongresu je bil sprejet nov poslovnik, po katerem plačajo stari člani manj kakor novi. (Natančno o tem v eni prihodnjih števil »Učit. Tov.«.)

13. julija opoldne je bil kongres končan in zvečer je bil v hotelu »Bristol« poslovljeni večer, katerega so posetili poleg drugih isti gospodje kakor svečano otvoritev.

Za izredno prijaznost, v prvi vrsti gostoljubnost, se je zahvalil občini mesta Skoplje, predstavnikom raznih oblasti in vsem ostalim, ki so pripomogli do tako vsestransko dovršenega kongresa v imenu slovenskih delegatov-ferijalcev tovariš Mrovlje. Kakor je glas iz Gračanice na Kosovem polju navduševal srbski na-

li« in ob pol 18. uri (pol 6. uri popoldne) istotam. Polnoštevilnost na sestanku neobhodno potrebna! — S. M.

Splošne vesti.

4. GLAVNA SKUPŠČINA UJU V DUBROVNIKU.

Kdor se hoče udeležiti skupščine, naj to naznani najkasneje do 10. avgusta našemu poverjeništvu in točno označi za katere dneve želi prenočišče in kakšno (v hotelu, skupno, privatno). Pripominjamo, da ne moremo prevzeti nikake odgovornosti glede prenočišč. Skupni seznam prijavljenih odpošljemo po zaključku pripravljalnemu odboru v Dubrovnik. Ako bi se kdo premislil, da ne potuje na skupščino, naj nam to pismeno javi, ker bi drugače event. drugim odvezal razpoložljiva prenočišča.

Naši člani, ki potujejo na skupščino, naj dvignejo članske karte pri predsedstvih okrajnih društev. Članska karta služi vsakemu kot legitimacija na skupščini in za vozno ugodnost po železnici in na parniku, kakor pač hoče kdo potovati. Vozna ugodnost je četrtinska: na železnici z odlokom ministrstva saobračaja št. 14.396 od 18. julija t. l., in sicer na ta način, da dobi vsak član UJU na odhodni postaji četrtinsko karto, enako tudi na povratku. Četrtinsko voznino je dovolila tudi uprava Jadranske plovidbe na Sušaku za I. in II. razred; za III. razred polovično. Ta ugodnost velja za progo Sušak-Gruž in obratno.

V nastopnem nekatere cene voznin (cele karte): Ljubljana-Zagreb-Sarajevo-Gruž: Din 328.50 za III. razred potniškega vlaka. — Ljubljana-Karlovac-Sušak: Din 121.50 za III. razred potniškega vlaka. Proga Sušak-Gruž (s parnikom) III. razred Din 234, II. razred Din 468, I. razred Din 702. Prenočevanje na parniku: kabina z 1 posteljo v I. razredu Din 80, posamezna postelja v skupni kabini I. razreda Din 40, v II. razredu Din 30. — Vse navedene cene je smatrati kot polne karte, za prenočišča v kabinah se plača samo polno ceno.

Glede na navedene podatke si lahko vsak sam napravi proračun. Potovanje na skupščino in nazaj, vključeno dneve skupščine je računati 8—9 dni.

Kako potuje ljubljanska delegacija, točen odhod in nadaljno potovanje, objavimo v prihodnji številki.

Okrajnim učiteljskim društvom. Večina društev še ni javila delegatov za 4. glavno skupščino v Dubrovniku. Pozivamo dotična društva, da store to takoj v smislu pravil UJU.

UJU poverjeništvu Ljubljana.

— Dnevni red glavne skupščine UJU v Dubrovniku. Po odluci Izvršnog Odbora UJU, u smislu čl. 17. Pravila Udruženja i čl. 3. Poslovnika, Glavna Skupščina Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva održaće se u Dubrovniku 24., 25. i 26. avgusta t. g. sa ovim dnevnim redom: 1. Otvaranje Skupštine u 9 časova popodne. 2. Izbor potrebnih odbora, sekretara i overača zapisnika. 3. Izveštaj o radu Glavnog i Nadzornog Odbora UJU. 4. Osnovna načela za novi nastavni plan i program osnovnih škola naše Kraljevi-

ne s obzirom na detaljni program iz narodne Istorije Srba, Hrvata i Slovenaca, — referent g. J. Milojević učitelj iz Zagreba. — 5. Religiska nastava u osnovnoj školi, — referent g. Josip Škavić, profesor Učitelj. Škole iz Zagreba. 6. Nadzor i nadzornici u osnovnim školama, — referent g. Ljudevit Potočnik, šol. upravitelj iz Stor pri Celju. 7. Budžet Udruženja za 1924.—1925. god. 8. Izbor 2 zamenika Glavnog Odbora za Beograd. 9. Pitanja i predlozi. Bliza obaveštenja, kao i detaljni program i raspored rada, izleta i svega ostalog, objaviće se naknadno. — Predsednik Udruženja Jugosloven. Učiteljstva, Milutin Stanković. Sekretar, Jovan Milijević.

— Četrtinska vožnja s parobrodom po morju za Dubrovnik. Na molbu našeg Udruženja za popust u vožnji Uprava Jadranske plovidbe na Sušaku svojim pismom od 17. o. m. odgovorila je našem Udruženju, da je voljna dati učesnicima našeg kongresa na putu iz Sušaka do Gruža (Dubrovnika) i natrag, odnosno od Gruža do Ulcinja i natrag, popust od 75 od sto u I. i II. razredu. Uprava u isto vreme izveštava da ne može dati nikakvog popusta na vožnji u III. razredu; ali iz osobitog obzira na važnost i zasluge učiteljskog staleža dozvoljava popust od 50 od sto i na vožnji u III. razreda. Isti popust imaće i oni učesnici kongresa koji stignu kopnom a vraćaju se morem. Objavljajući ovo mi koristimo i ovu priliku da javno zablagođarimo Upravi Jadranske Plovidbe na ovoj pažnji i predusretljivosti prema učiteljstvu. — N. P.

— Četrtinska vožnja po železnici za Dubrovnik. Na molbu našeg Udruženja G. Ministar Saobračaja odlukom svojom M. S. Br. 14.396 od 18. jula t. g., odobrio je povlasticu u četvrt cene na svima prugama državnih železnica svima članovima Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva u Beogradu, koji žele učestvovati na IV. Glavnoj Skupštini Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva, koja će se održati u Dubrovniku 24., 25. i 26. avgusta 1924. Učesnici ove skupštine kupiće na polaznoj stanici kartu u četvrt cene pri čemu će morati pokazati na stanici legitimaciju Udruženja Jugoslovenskog Učiteljstva da su zaista članovi njegovi. Pri povratku sa skupštine, putem koji hoće, kupiće opet kartu u četvrt cene do mesta stanovanja pri čemu će imati pokazati uverenje da su zaista učestvovali kao članovi Udruženja na ovoj skupštini. Ova povlastica važi od 20. avgusta do 3. septembra ove god. zaključno. Prema ovome učitelji, koji nisu članovi Udruženja, odnosno oni koji nisu u smislu čl. 29. naših Pravila uplatili po šest Din blagajni Glavnog Odbora, a tako isto članarinu i Poverjeništvu i koji članstvo ne potvrde člankom kartom Udruženja, ne mogu se koristiti ovom povlasticom. — N. P.

— Nova vlada: Ljuba Davidović, predsednik ministrskega sveta; dr. Voja Marinković, minister zunanjih zadev; Pera Marković, minister pošte in brzojava; dr. Ilija Šumenković, minister trgovine in zastopnik ministra za šume in rude; dr. Anton Korošec, minister prosvete in zastopnik ministra ver; dr. Anton Sušnik, minister saobračaja; Dragutin

ten je bil pogled na to pestro družbo: učitelj poleg akademika, profesor poleg dijaka, ki je ob zvokih vojaške godbe in prepevanju jugoslovanskih pesmi korakala po skopljskih ulicah. Nastanili smo se v prejšnji višji turški šoli, kjer je bilo vse skrbno pripravljeno.

11. julija dopoldne je bila v prosvetnem domu svečana otvoritev kongresa, katerega so pozdravili in posetili komandant armijske oblasti, zastopnik politične oblasti, prosvetnega ministra, metropolit Južne Srbije in zastopniki raznih narodnih društev z raznimi navdušenimi govori, želeč kongresu mnogo uspeha.

Po svečani otvoritvi se je vršil kongres po programu. Prvi dan so se izvolili razni odbori. V odboru za prošnje in pritožbe je zastopal učiteljstvo tovariš Mrovlje. Bilo bi preobširno, obrisati delo kongresa in reorganizacijo F. S. Omejimo se na kratko.

Tov. Mrovlje je stavil na kongres sledeče resolucije:

1. Učitelji-ferijalci ponovno prosimo in zahtevamo, da se nam z odlokom ministrstva saobračaja prizna iste ugodnosti na železnicih, kakor ostalim članom F. S., da ne bo nepotrebnih šikaniranj, kakor lansko leto na počitniškem izletu v Ljubljani. (Odg.: Urejeno! Bomo videli!)

rod, tako bo kongres nas navduševal pri delu za naš narod. Spomine gostoljubnosti in bratske srbske ljubavi prinesemo v Slovenijo in jih vcepimo v nežna srca naših malčkov. Z Bogom ferijalci iz Srbije, Bosne itd. in do svidenja v Sloveniji!

Ker je bil ta dan rojstni dan kralja Petra I. Osvoboditelja, je bilo Skoplje v jugoslovanskih zastavah. Zvečer se je vršil »kermes« (narodna veselica) na prostem, kjer je nastopila vojaška godba s koncertnimi točkami, vojaštvo z raznimi vajami, skavti in Sokol. Po sporedu je bila prosta zabava, kjer smo peli jugoslovanske pesmi. Slovenske narodne pesmi so radi živahnega ritma jako priljubljene. Tudi razna »Kola« smo plesali.

Drugi dan jutraj smo se z vlakom odpeljali tja, kamor je bila naša želja in hrepenenje največje: na Kosovo polje. Peljali smo se do postaje Obilić, kjer so nas čakali avtomobili, katere je dal na razpolago komandant armije, za kar naj mu bo tu izrečena najsrčnejša zahvala. Vozili smo se do Prištine, prijaznega mesta, kjer smo obedovali, nato pa hajd dalje. Ogledali smo si grobnico umorjenega turškega sultana Murata I., katero čuva potomec one rodovine, ki ga je prva stražila. Nadalje razne spomenike, n. pr. grobnico prvega padlega zastavo-

noše in obelisk padlim srbskim junakom, katerega je postavil hvaležen srbski narod. Krasna je cerkev Gračanica z mnogimi stolpiči. Od postaje Lipljan smo se vrnili domov v Skoplje. Spremljala nas je Šar-planina s ponosnim Ljubotnom.

14. julija smo se slovenski delegati odpeljali v Niš, kjer smo si ogledali »Celekula«, t. j. iz lobanj umorjenih duhovnikov in učiteljev sestavljen spomenik. Od tu smo se peljali v Negotin-Prahovo in po Donavi preko Beograda domov.

Ni bil moj namen, opisati podrobno utise iz potovanja, to naj store predavanja pri učiteljskih društvih, omejil sem se samo na kratek opis pokongresnih dni. Iz celega našega potovanja po historični Srbiji smo dobili popolnoma drugačne vtise o Srbiji, spcijelno o srbskem narodu, ki tako povsod bratsko pozdravlja »bračo Slovence« in jih vabi v svojo sredo! Živi in občuj z srbskim in slovenskim seljakom, spoznaj njegovo dušo in značaj in spoznal boš, da ni vse tako črno, kakor nam slikajo sovražniki jugoslovanskega naroda.

Kongresni dnevi so končani, utisi nepozabni, naše delo med narodom ima svoje direktive! — S ferijalnim pozdravom Mrovlje.

Pečić, minister javnih del; Fran Kulovec, minister poljoprivrede; Ivan Vesenjaki, minister agrarne reforme; dr. Mehmed Spaho, minister financ; Šefkija Behmen, minister za socialno politiko in zastopnik ministra za narodno zdravje; Halibeg Hrasnica, minister pravde; Nastas Petrović, minister notranjih zadev; general Stevan Hadžić, minister vojne in mornarice.

— **Preklje.** Do preklica se prijave za vstop v Slomškovo zvezo ne sprejemajo. (Oficialno poročilo »Slovenca« z dne 30. junija 1924, številka 172.)

— **Sumničenje, podtikanje, obrekovanje in zavijanje resnice,** tako je dobro karakteriziral dopisnik »iz učiteljskih krogov samega sebe« v »Narodnem dnevniku«, ko je s pavšalnimi navedbami v 163. številki »Narodnega dnevnika« kradel ugled pred javnostjo novoimenovanim okrajnim šolskim nadzornikom. Poturice so vedno hujše od Turka, tako tudi peščica dobroznanih malkontentov, ki hoče komandirati večino in jemati zaupanje vodstvu organizacije ter organizaciji sami.

— **»Sodobne razmere v osnovnem šolstvu.«** (Dopis.) V številki 163. »Narodnega dnevnika« hoče neki tovariš nekaj tolmačiti o zgoraj omenjenem naslovu. Ne ve se, ali je ta tovariš deželan, ali služi v mestu. Kakor je razvidno iz vsebine tega članka, je nastavljen v mestu, najbrže v Ljubljani, kjer drvi za postranski zaslužkom, ki nosi pečat krutega in brezobzirnega postopanja, kar povzroča maščevanje in brezobzirnost. Koliko hlapčevstva je v tem članku. Uboji hlapci Jernej! Cankar se mora v grobu od smeha po kolenih tolči. Mi podeželski učitelji ne čutimo tega. Najmanj nas pa je strah nadzornikov, kojih se člankar tako boji, ali pa kakor izgleda, bi bil sam rad nadzornik. Zapomni si, dragi tovariš, prislovico: Jaz gospod, ti gospod, kdo bo pa krave pasel. — Službujem že 19 let v hrilih in nikdar se nisem nadzornikov bal. Hodim po lastni šolski poti, ki sem si jo očrtaval polagoma in nikdar nisem nikamor zabredel, videč vedno pred seboj le to, kar je narodu v prid. Noben šolski zakon, še tako modern, ne predvideva zabredanja, pa noben šolski zakon ne bo in ne more učinkovati za vse šole enako. Vsaka šola je individualna, kakor je vsak učenec individualen v razredu. Edino-le, če se upošteva individualnost otrok, se iz teh shvati višek razreda, šole, iz shvatanja teh je napredek šolstva, okraja, naroda. Glavno je, da je učitelj torišče dotične šole in je on na višku pedagoškega - didaktičnega znanja. Kaj mi mar Pribičević ali Korošec, kaj mi mar nadzornik, če imam zavest, da sem napram šoli vse storil, kar je v tem oziru narodova nujnost. Mar pač mora biti Pribičević ali Korošec, mar mora biti vsakemu ministru najsi bo ta ali oni, mar mora biti vsakemu nadzorniku tega ali onega imena, če šolstvo ne gre, in odgovorni činitelji takih šol se boje Pribičević in Korošec in nadzornikov. Po mojem skromnem mnenju bi morali biti nastavljeni samo nadzorniki brez značaja, brez pedagoškega znanja, najslabše kvalitete, da bi se pri nadziranju šol naučili od sotrpinov, kaj je značaj, kaj je pedagoško znanje, zakaj je kvalifikacija. Do zdaj jih po prevratu še niso imenovali. Mogoče se to spreobrne kmalu po želji pisca v »Narodnem dnevniku« številki 163. Mogoče najdemo tudi njega med tistimi nadzorniki. — **Planinski.**

— **Brezplačna vožnja za dijake.** Iz Beograda nam poročajo, da je železniško ministrstvo dovolilo brezplačne vozne karte vsem dijakom, ki ne stanujejo v kraju, kjer posejajo šole. Železničarjem, zlasti pa uradnikom, ki stanujejo na deželi, a morajo svojo deco pošiljati v šole v mesto, bo s tem izdatno pomagano.

— **Ponovno razvrščanje državnih uradnikov.** V ministrstvu pravde se je vršila konferenca delegatov vseh ministrstev, na kateri se je razpravljalo o projektu, da se ustvari sistem enotne klasifikacije uradnikov pri vseh državnih institucijah naše kraljevine. Projekt je simpatičen zlasti zategadelj, ker se je pri sedanjih klasifikacijah pripetilo mnogo nepravilnosti.

— **Predavanje o šolski administraciji na učiteljskih.** Glasom odredbe ministrstva prosvete se bodo od početka prihodnjega šolskega leta na vseh učiteljskih v naši državi vršila predavanja o šolski administraciji.

— **ODGOVORITE NA SLEDEČA VPRAŠANJA:**

1. **Vstop v učiteljsko službo:**

Prošnja? Priloge? Naslov?

2. **Nastop službe:**

Kdor je sprejet?, premeščen?, če ne nastopi?

3. **Prejemki:**

Začnih učitelj., po 30 letih?, neozemljenih?, vdovcih?, ločenih?, poročenih?, z naturalnim stanovanjem?, doklada za otroke?, strok. učit., pomožnih učit., od kdaj teko? in do kdaj teko?

4. **Službena doba:**

Traja?, se šteje?, pri začasnih učit.?

5. **Napredovanje:**

Pri osnovni plači?, položajni?, stanarini?, kdaj ne napredujete?

6. **Povišice:**

Dospelost?, prošnja?, priloge?, kdaj se izplačujejo?, od kdaj teko?

7. **Draginjske doklade:**

Osebnost?, rodbinske?, za poročene učitelje?, za otroške vrtnarice?, za učiteljice ženskih ročnih del?, doklada za ženo?, za otroke?, pri dopustu?, ob disciplinarni kazni?, za upokojevanje?

Vse odgovore na ta vprašanja, ki jih vedno rabite, dobite v »Ročnem katalogu«, ki je izšel v »Učiteljski tiskarni« in stane vezan s katalogom za 100 učencev 14 Din. Naročite si ga takoj, ker bode brez njega težko izhajali.

— **Industrijsko - obrtna razstava v Mariboru** se otvori dne 10. avgusta in dne 28. avgusta 1924 se zaključí. Razstava obsega poleg glavne razstave industrijskih in obrtnih izdelkov še sledeče samostojne oddelke: 1. Razstava vajeniških izdelkov. 2. Razstava umetnin. 3. Gradbena razstava. 4. Vrtnarska razstava. 5. Vinska razstava. 6. Zajčjerejska razstava. 7. Čebelarstva razstava. Pri razstavi vajeniških izdelkov morejo le oni vajenci sodelovati, ki se uče kakega obrta pri legalnem obrtniku v naši državi. Razstave se morejo udeležiti vsi obrtniki in industrijci čijih bivališče leži v naši državi, ter zastopniki inozemskih tvrdk s takimi predmeti, ki se v naši državi ne izdelujejo, ali pa s predmeti, ki se sicer v naši državi izdelujejo, niso pa na razstavi zastopani. Opozarjamo na to prireditelj in pripravljamo poset. Uprava industrijsko - obrtne razstave je v Mariboru, Grajski trg številka 1.

— **Izpitni učiteljev iz nacionalne skupine predmetov.** Ministrstvo prosvete je odredilo, da se početkom oktobra vrše izpiti za one učitelje, ki doslej izpiti niso napravili ali pa so padli pri izpitu iz nacionalne skupine predmetov.

— **Na državni vinarski in sadjarski šoli v Mariboru** prične novo šolsko leto dne 15. septembra 1924 (ponedeljek). Šola je dvoletna. Ž njo je v zvezi internat za gojence. Sprejme se tudi nekaj eksternistov (izven zavoda stanujočih učencev). Oskrbnina za redne (privatne) učence v zavodu znaša do preklica mesečno samo 75 Din, kakor sedaj na srbskih kmetijskih šolah, dokler ministrstvo za kmetijstvo ne ukrene drugače; sinovi ubožnih kmetovalcev so pa tudi te oskrbnine oproščeni v celoti ali do polovice ter se imenujejo potem državni učenci (stipendisti). Prošnje za sprejem je pošiljati direktorji drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 20. avgusta 1924. Kako se prošnja napravi, odnosno opremi in vsi drugi splošni ter podrobni pogoji za sprejem učencev so točno razvidni iz tiskanega prospekta (uredbe s programom), koja tiskovina se pošlje vsakemu zanimancu proti plačilu 5 Din v gotovini; nje takojšnja nabava se nujno priporoča. Drugi listi se naprošajo za ponatis tega razpisa. — Direktor Andrej Ž m a v c.

— **Taksa za odlikovanja.** Pisarna kraljevih redov je obvestila vsa ministrstva, da odlikovanim državnim uradnikom ni treba plačati takse za odlikovanja naenkrat, marveč v več obrokih.

— **Vprašanje obrtnih in strokovnih šol.** V trgovinskem ministrstvu je bila konferenca, na kateri se je razpravljalo o unifikaciji programa obrtnih in strokovnih šol. Sklenjeno je bilo, da se zaveda predložiti v rešitev ministrskemu svetu, ki naj bi odločil, da se podrede vse moške in ženske obrtne ter strokovne šole upravi trgovinskega ministrstva.

— **Gorenjska sokolska župa priredi v prvi polovici oktobra 2 tedenski prednjaški tečaj za učitelje.** Vsi gg. učitelji in ge. učiteljice, ki se ga nameravajo udeležiti, naj pošljejo čimprej stareštvu Gorenjske sokolske župe prigrase, v katerem naj navédejo: ime, rojstno leto, event. članstvo kakega sokolskega društva in morebitno dosedanje udeleževanje v telovadbi oziroma Sokolstvu. Udeležnikom se bo za dobo tečaja oskrbel dopust.

— **Nadučiteljeva vdova** ima na prodaj »Učiteljski Tovariš« letnika 1861 in 1862 in pa vse letnike od 1. 1870.

do 1889. Naslov pove uredništvo našega lista.

— **DAJTE ODGOVOR NA SLEDEČA VPRAŠANJA:**

1. **Vojaška služba učiteljstva:**

Kdo mora služiti?, do kdaj?, če ste državni uradnik?, kako dolgo v kadru?, kdo je oproščen?, vojaška taksa?, poziv na manevre?, za rezervne častnike?, prednost za učiteljsko službo?, vštete vojaške službe v napredovanje?, za dobrotvoljce?

2. **Upokojevit:**

Za one z 32 leti?, za one z manj leti?, za one, ki v službi postanejo nesposobni?, kdo in kdaj se sme upokojiti?, poziv upokojevit v aktivno službo?, doklada za otroke?, količina pokojnine?, od kdaj teče pokojnina?, kdo odloča?, kako sestaviti in opremiti prošnjo?, če oboli kdo preden ima pravico do pokojnine?

3. **Reaktiviranje upokojevit:**

4. **Užitki po umrlih učiteljih:**

Kolika je pogrebna in posmrtnina?, rodbinska pokojnina?, za otroke?, kdo izgubi pokojnino?, prošnja za nakazilo iste?, priloge?, naslov?, akontacija?

5. **Selitveni stroški:**

Kako sestaviti račun?, priloge?, kam predložiti?, akontacija?

6. **Davki:**

Koliko plačate osebne dohodnine?, koliko invalidskega davka?

7. **Kolekovina:**

Kdo je oproščen iste?, za vse vrste spričeval?, prošnja?, priloge?, pri pritožbah?, za prosvetne prireditve?, za bolezenski dopust?

Vse odgovore dobite v »Ročnem katalogu«, ki je izšel v »Učiteljski tiskarni« in stane 14 Din. Kupite si ga takoj, ker ga bode čisto potrebovali.

— **Maturanti mariborskega učiteljskega iz leta 1884.** se zberemo v nedeljo, dne 3. avgusta t. l. v Rogaški Slatini, da proslavimo na primeren način štiridesletnico svojega naporenega šoli in narodu posvečenega dela. Ker imajo jutranji vlakji od vseh strani do postaje Grobelno prav ugodno zvezo, prosim tovariše sošolce, da se udeležijo polnoštevilno sestanka v družbi žen oziroma drugih svojcev, da si stisnemo roke — mogoče zadnjikrat v življenju — v prijateljski pozdrav in oživimo spomine na dneve, ki so bili. Na veselo snidenje! — Antoñ G n u s.

— **Torej — vsi!** Glasom odloka viš. šolskega sveta z dne 17. novembra 1922, številka 6753 (Predmet: Navodila k enotnemu uradovanju matičnih listov) mora imeti vsak razrednik razum matičnih listov in razrednice tudi še ročni katalog. Vsled tega naj bi ga naročilo vsako šolsko vodstvo toliko komadov, kolikor razredov ima šola. Ker je ročni katalog vrhu uradnega predpisa tudi za redovanje učencev potreben, je pohiteti z naročilom, ker zaloga ročnih katalogov ni posebno velika.

— **Maturanti(nje) iz leta 1904.** Sporazumno z ljubljanskimi tovariši smo sklenili obhajati 20-letnico mature dne 16. avgusta v Ljubljani. Snidemo se opoldne v restavraciji »Zvezda« (na verandi) pri skupnem obedu. Popoldne si ogledamo veleselj. Nadaljnji načrt napravimo na dan sestanka. Vse tovariše izven Ljubljane sem o tem sklepu pisмено obvestil, z onimi iz Ljubljane se o vsem ustno dogovorimo. **Tovarišice iz leta 1904.** se vljudno vabijo, da prijavijo svojo udeležbo na moj naslov vsaj do 10. avgusta. Vedeti moram točno število udeležencev radi skupnega obeda. Termin prijave velja seveda tudi za tovariše. Na veselo svidenje — **B. Fegic,** Učiteljska tiskarna.

— **Tovariši iz leta 1899.!** Dne 2. avgusta t. l. od 9.—10. ure dopoldne sestane se v hotelu »Tivoli« na vrtu. Na svidenje! **I. Mikuz.**

— **Odbor »Učiteljskega društva za mesto Ptuj in ptujski šolski okraj** naznana onim tovarišicam in tovarišem, ki se nameravajo udeležiti državne skupščine UJU, da dobe pri svojih vodstvih člansko karto.

— **Delo učiteljstva za Jugoslovansko Matico.** Pirhi v korist Jugoslovanske Matice, ki jih poklanja Jugoslov. Matici naša šolska mladina, so dosegli 53.000 dinarjev čistega dohodka. Pri tomboli pa so šole prodale nad 20.000 tablic. Za vse to delo, ki ga je izvršila šola, je izrekel zbor svojo posebno zahvalo našemu zavednemu učiteljstvu.

Vestnik upokoj. učiteljstva.

— **Društvo upokojenega učiteljstva Slovenije** je sklicalo svoj redni občni zbor na dan 5. avgusta ob 3. popoldne v I. mestno šolo na Ledini v Ljubljani. Vsi društveni člani se vabijo, da se udeležijo zborovanja.

— **up Upokojenci iz leta 1919.** ki imajo biti prevedeni na dinarske plače, se obračajo na nas, kaj je z njihovo zadevo. Kakor smo se informirali, prihajajo prošnje teh upokojevit že sedaj rešene nazaj iz Beograda, da se jim imajo dinarske plače izplačati od 1. decembra 1919. Sedaj bo zadeva delegacije financ, da to izvede, ko ji bodo predane rešene prošnje.

Učiteljski pravnik.

— **§ Priznanje obrtno - nadaljevalne šole za drž. službo zvančičnika.** Važen odlok za železničarje in profesioniste v državni službi. Prevedba državnih uslužbencev na novi zakon je v mnogo slučajih zadela na velike težkoče zaradi raznovrstnosti šolske predizobrazbe. Po zakonu se za uvrstitve v poduradniški (zvančičniški) čin zahtevata najmanj dva razreda srednje ali njej sorodne šole (čl. 10. zakona). Uredba o razvrstavanju uslužbencev našteva v čl. 11., točka 3. različne šole, ki ustrezajo zahtevam zakona za uvrstitve v poduradniški čin; našteva n. pr. tudi strokovno šolo obrtne risanja. Na posredovanje narodnega poslanca prof. Jožefa Reiserja je ministrstvo prosvete v Beogradu ugodno rešilo prošnjo oblastne uprave strokovnega združenja železniških strojevodij v Ljubljani in izdalo uverenje, da šolska izobrazba obrtno - nadaljevalnih šol v Sloveniji ustreza izobrazbi predvideni v čl. 11., točka 3. (strokovna šola obrtne risanja). Uredbe o razvrstavanju državnih uslužbencev in tako dalje. To uverenje je dostavljeno oblastni upravi strokovnega združenja železniških strojevodij v Ljubljani pod O. N. (Osnovna Nastava) br. 33.590 od 15. t. m. in je seveda važnega pomena tudi za profesioniste sploh v državni službi. Strokovna društva, ki potrebujejo v tem pogledu točnejših pojasnil, naj se obrnejo na imenovanega narodnega poslanca (Ljubljana, Resljeva cesta 7. I. nadstropje).

Neodrešena domovina in obmejno šolstvo.

— **Obmejno šolstvo in kompetence.** Naše pov. UJU se zaveda velike važnosti za obmejno šolstvo in učiteljstvo. Osnovno si je celo zato poseben odsek. Vedno se sliši pritoževanje: za obmejno šolstvo nimajo smisla — nihče izmed učiteljstva se ne oglasi na večkratni poziv oblasti in pov. UJU za delo ob meji. Ne dosežejo se obmejne doklade, ne pomaknitev v višji draginjski razred — nobenih uspehov. Pač pa se je dosegla obljuba, s katero zajamčuje oblast tistim učiteljem, ki so dalje časa uspešno delovali na meji, boljša udobnejša mesta v večjih krajih bliže mesta. Apeliramo na

V novi obleki

namreč v rjavo-modro-beli etiketi je sedaj v prometu davno preizkušeni in priljubljeni »Pravi« ; **FRANCKOV** ; kavni pridatek »v zabojčkih« . — V varstvo proti ponaredbam se na tej novi etiketi posebno iztičejo glavna obeležja, namreč ime »Franck« in »kavni mlinček« . — »Pravi« ; **FRANCK** ; z mlinčkom« je kavni tako potreben, kakor začimba juhl. —

Pazite na razliko

med kožnimi potplati in Palma Kaučuk potplati in petami. Prednosti proti kožnim potplatom so večja trajnost in vzdržljivost čevljev, elastična in ugodna hoja, ter nizka cena.

☞ Zahtevajte edino le »Palma«.

naše oblasti, na našega referenta v Beogradu in na pov. UJU, da ne bo ostalo pri sedanjih kompetencah le pri tej skromni obljudi, da se bo v prvi vrsti oziralo brezobzirno le na prosilce iz obmejnih krajev, osobito če se jim nudi iz družinskih razmer udobnejše mesto! Le z dokazanim dejanjem se bodo gotovo radevolje odzvale vedno dobre učne moči za delo ob meji, ker bodo prepričane, da jih čaka za njih požrtvovalno delo tudi obljubljeni plačilo. Sicer so nam vsa prizadevanja, resolucije, odseki in odloki odveč. Ko so bila razpisana mesta ob prevratu ob meji, se jih je le bore malo oglasilo (za mnogo mest sploh ni bilo kompetentov). Oni redki so vztrajali na meji, prebili so najtrši led, uspešno delovali, niti bili življenja varni. Privoščimo vsakemu, kar mu gre po zaslugi in pravičnosti — a obljube naj se tudi upoštevajo! To je, kar se lahko uresniči in doseže.

* Opomba: Gorenji očitek organizaciji je povsem neopravičen, ker je ona storila vse, kar se da storiti v tem oziru. Gornje zahteve se dajo uveljaviti le z zakonom ali uredbo ministrskega sveta. Organizacija bo sigurno uporabila ugodno priliko, da pospeši gornje zahteve, ne more pa izsiliti ne uredbe in ne zakona in je popolnoma napačno, če se zaradi tega pravi, da nima uspehov.

Uredn.

Naša gospodarska organizacija.

POROČILO O »UCITELJSKI SAMO-POMOČI«.

(Poročal na izrednem občnem zboru dne 9. julija 1924 v Krškem tov. Iv. Kocijančič.)

Tovarišice! Tovariši!

Zadnji redni občni zbor se je vršil 8. julija 1923 v Ptuj. V takratnem poročilu sem podal tudi nekaj zgodovinskih podatkov iz našega društva; saj smo praznovali 25-letnico društvenega delovanja.

Sedanji društveni odbor in uprava sta se potrudila, da izpolnita vse zahteve, katere jima je stavil lanski občni zbor.

Društvena pravila so odborniki vsestransko pretresavali v dveh sejah, in sicer 19. decembra 1923 in 22. februarja 1924. Odbor je sklenil soglasno izpremembo k § 7., s katero bomo odprli pot v naše društvo vsemu učiteljskemu naše države. To izpremembo Vam bom kot samostojen predlog društvenega odbora predložil v razpravo, oziroma odobrenje.

Iz profesorskih krogov je vstopilo v naše društvo 6 članov. Ustanovili so st v l. 1923. — po našem občnem zboru — svoje podporno društvo. Ponujali smo tovarišem iz srednjih in višjih šol vse ugodnosti našega podpornega društva. Skupno delo v enem društvu je pa po mnenju referenta profesorskega društva za enkrat še nemogoče. Znabiti nam bodočnost prinese kaj boljšega.

Od občnega zbora dne 8. julija 1923 v Ptuj izvoljeni odborniki so vsi sprejeli mandate. Na odborovi seji dne 15. oktobra 1923 se je sestavil odbor tako-le: Podpredsednik odbornik Jakob Dimnik, tajnik odbornik Juraj Režek.

V l. 1923. je imel društveni odbor 5 sej, od lanskega občnega zbora do danes pa 4 seje. Vsi odborniki so se udeleževali seji polnoštevno — v kolikor niso bili službeno drugod zaposleni — vestno zasledovali in pospeševali razvoj našega društva ter vršili vse delo brezplačno. Dolžnost me veže, da jim izrečem od tu zahvalo, obenem pa jim prosim i v bodoče za njih vsestransko podporo.

Društvo je imelo v juliju 1923 — ob času zborovanja — 544 članov. Od tedaj

je pristopilo 56 novih članov, umrli so 3 in 1 izstopil; ostane 596 članov. Priglašeni je zdaj 16. Skupno število bi bilo danes 612 članov. Priglašenci bodo vpisani za prave člane takoj, ko izpolnijo vse obveznosti napram društvu.

Spomnimo se še štirih članov, katere je v pretečenem letu iztrgala smrt iz naših vrst. Ti so: Miklavčič Anton iz Kobarida, Moric Emerik iz Sv. Petra pod Svetimi gorami, Šest Andrej iz Cerknice in Baša Milka iz Ptuja. Prosim Vas, da se v znak počaščenja teh pokojnikov dvignete raz sedežev in jim zakličete: Slava!

V vsem l. 1923. je umrlo 6 članov. Dediči so prejeli na posmrtninah 6392 Din. V l. 1924. do danes zaznamujemo samo en smrtni slučaj (M. Baša). To kaže, da se naši člani veselijo trdnega zdravja. Želim vsem, da bi tudi v bodoče ostalo tako.

V l. 1923. je imelo društvo 21.717 Din 50 p denarnega prometa. Od 1. januarja pa do danes 1924.: Prejemki 7493 Din 14 p, izdatki 7292 Din 26 p, skupaj 14.785 Din 40 p.

Društvena imevina je znašala koncem l. 1923. 11.358 Din 73 p s prirastkom v l. 1923. 2011 Din 59 p.

Vsa denarna imovina je varno in plodonosno naložena pri naših stanovskih zavodih, in sicer v »Hranilnici in posojilnici Učiteljskega konvikta v Ljubljani«, v »Učiteljski tiskarni« in »Tvornici učil v Ljubljani«. Društvo ima svoj čekovni račun. Upravni svet »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani nam je iz svojega rezervnega zaklada pripisal k nemu deležu v vrednosti 25 Din še 225 Din, v skupnem znesku 250 Din.

Društveni odbor je za prosep društva storil vse, kar je bilo v njegovi moči. Ob priliki učiteljskega kongresa v avgustu l. 1923 v Ljubljani se je brezplačno razdelilo med udeležence okrog 1000 društvenih pravil. »Učiteljski Tovariš« je prinesel v obeh slavnostnih številkah (31. in 32. iz l. 1923.) velik inserat o »Učiteljski samopomoči«. V 31. številki je natisnil »Učit. Tov.« načelnikovo poročilo iz lanskega občnega zbora. Upravni odbor »Učiteljske tiskarne« je pa tudi velikodušno odpisal znesek 610 Din, to je naš dolg za omenjeni inserat. Društveni odbor mu je poslal pismeno zahvalo. Dovolite mi pa, da izrečem »Učiteljski tiskarni« za njeno naklonjenost tudi iz tega mesta našo zahvalo. »Učiteljska tiskarna« podpira vse učiteljske ustanove, zavode in društva. Zavedajmo se vsikdar tudi mi tega in ravnajmo po reku: Svoji k svojim!

Naša agitacija je pa imela še več podpornikov. Uredništvo »Učit. Tov.« je imelo za vse naše agitacijske novice, navodila članom in objave smrtnih slučajev vedno odprte predale v svojem listu; vse to pa brezplačno. — Tovariši-nabiranci in tovarišice-nabiralke so uspešno nabirali nove člane in vedno radi posredovali med priglašenci in društvenim vodstvom. — Predsedniki okrajnih učiteljskih društev so stavili poročila o »Učiteljski samopomoči« na dnevni red in jo priporočali na društvenih zborovanjih. Vsem tu navedenim in nenavedenim pospeševalcem našega društva izrekam v imenu U. S. najprisrčnejšo zahvalo. Prosim jih pa, naj nam tudi v prihodnje stojijo krepko ob strani. Poleg naše zahvale naj jim bo v plačilo tudi zavest, da podpirajo in širijo dobro stvar, učiteljskim družinam pa lajšajo gorje.

»Učiteljska samopomoč« ima nesebičen dobrodelen namen: Pomagati potrebnim v najhujši stiski in bedi. S posmrtnino, ki po smrti društvenikov pripade njegovim dedičem, je v 26. letih svojega delovanja ublažila že mnogo gorja v potrjih učiteljskih družinah. Posmrtnina se dviga s številom članstva. Zato je naša sveta dolžnost, da skušamo pridobiti in privabiti v naš krog vse one tovarišice, tovariše in njih soproge, ki danes še niso člani U. S. Na zborovanjih učiteljskih društev, pri tovariških sestankih in še ob raznih prilikah se nam nudi ugodno razpoloženje za pridobitev novih članov. Treba mi je samo poudariti, da si z malenkostnimi prispevki zasigramo veliko gmotno korist.

Z željo, da bi Vam društvena uprava na prihodnjem občnem zboru poročala o prav mogočnem razmahu U. S., sklenem svoje poročilo. Zdravo!

—g Ganglov kamen za učiteljski konvikt v Ljubljani. Tov. Josip Trobiš, nadučitelj na Bučki pri Krškem, dve obveznici 7% državnega posojila à Din 100, skupaj Din 200. — Tov. Valentin Doljak, nadučitelj v Hotederšici, obveznici 7% državnega posojila za Din 100. — Tov. Josipina Smoletova, učiteljica na Sv.

Gori pri Vačah pri Litiji, Din 25. — Tov. Julij Mayer, nadučitelj v Zgor. Tuhinju, mesečni prispevek à Din 5 za junij in julij, Din 10. — Tov. Anton Gradišnik, nadučitelj v Polju pri Podčetrtku, Din 20. — Učiteljski zbor v Šmarjeti na Dolenjskem Din 20; darovali so po 5 Din tov: Ana Šemetova, Slavica Benedičičeva, Mira Demšarjeva in Ivan Demšar. — Vsem darovalkam in darovalcem prisrčna hvala. — Današnji izkaz: Din 375; zadnjič izkazanih: Din 21.500; skupaj z današnjim izkazom: Din 21.875. — Dvainsvajseti dinarski tisočak je na vidiku! Požurimo se, da zgradimo čimprej za našo deco dom z vrhom ob poti. — »Ah, tukaj bi bilo lepo bivat...« (E. Gangl: Zbrani spisi za mladino V. »Vinski brat«). — Jak. Dimnik, blagajnik. (Konec prihodnjic.)

—g Učiteljski dom v Mariboru. Članarina in darila: Učiteljstvo deške osn. šole III. v Mariboru 80 Din; o priliki odlikovanja velezaslužnega nadučitelja v Rušah, tov. Lasbacherja z redom Sv. Save V. razr. dne 22. julija nabrali njegovi častilci njemu v počast kot »Lasbacherjevo opeko« U. D. 760 Din. Iskrena hvala! — Take in slične prilike naj bi tovariši povsod pridno porabljali ter nabirali za naš dom. — Za »Ganglov kamen« so darovali: Učiteljsko društvo za mesto Ptuj in ptujski šolski okraj v spomin tov. Barici Klampferjevi 100 Din; učiteljstvo v Dramljah 20 Din; učiteljstvo mestne deške osnovne šole v Ptuj 160 Din; učiteljstvo v Teharjih 16 Din; Vranc Ernest, nadučitelj v Pušcavi, obveznico 7% drž. posojila à 100 Din (IX. 1922.); neimenovan 2 kupona obveznice 7% državnega posojila à 35 Din = 70 Din; učiteljstvo v Tinjah 40 Din; Vollmaier Drago, učitel. vod. v Perničah 10 Din; skupaj 516 Din; z zadnjič izkazanimi 8660 Din, danes 9176 Din. Tovariši in tovarišice! Na delo, čas hiti! Kakor smo že nekoč poročali, nam je mestna občina mariborska zasigurala stavbišče za naš U. D. na prav primeren in lepem, mirnem kraju, v neposredni bližini Ljudskega vrta. Vendar nam ga je zasigurala samo s pogojem, da začnemo s stavbo že leta 1925. To je primeroma zelo kratek rok, vendar pa dovolj dolg, da v tem času lahko naberejo pri dobri volji in požrtvovalnosti zahtodno vsoto, da bomo takrat lahko začeli z gradnjo; sicer nam odplava to krasno stavbišče, ki je, kakor nobeno drugo, primerno za naš namen. Torej zbirajte in darujte ter zlagajte opeko in kamenje za naš prepotrebni dom! Strnimo v ta skupni cilj svoje vrste! Na delo torej, čas hiti! — M. Kožuh, blagajnik.

IMENOVANJA UCITELJSTVA NA STALNA UCNA MESTA.

Šolski okraj Brežice: Na šestrazredni osnovni šoli v Brežicah Marica Žagarjeva, učiteljica ravnateljica; na petrazredni osnovni šoli v Vidmu Marija Ravbarjeva, učiteljica ravnateljica.

Šolski okraj Črnomelj: Na osemrazredni osnovni šoli v Črnomlju Joško Štrubelj, učitelj ravnatelj; na dvo-razredni osnovni šoli v Dobljčah Ljudmila Pfajferjeva, učiteljica ravnateljica; na tri-razredni osnovni šoli v Dragatušu za učitelja upravitelja Alfred Kos; na pet-razredni osnovni šoli v Podzemlju za učitelja upravitelja Matko Ljubič, učitelj na Golem in za učiteljico Franja Pasek-Vrhunčeva, učiteljica istotam.

Šolski okraj Kamnik: Na šestrazredni deški osnovni šoli v Kamniku za učitelja Ivan Hrovat, učitelj v Novem mestu, na petrazredni osnovni šoli v Komendi Ivan Golob, učitelj v Podzemlju in Josipina Vodiškova, učiteljica istotam, na dvo-razredni osnovni šoli v Skaručni za učiteljico Valerija Arriglerjeva, učiteljica ravnateljica, na tri-razredni osnovni šoli v Stranjah Ljudmila Casagrande - Lavrenčičeva, na šestrazredni osnovni šoli v Moravčah Franja Tiran-Krofličeva.

Šolski okraj Kočevje: Za učitelja upravitelja na osnovni šoli v Osilnici Janjo Koropec, za učiteljico na šestrazredni osnovni šoli v Sodražici Pavla Kosova, učiteljica v Hinjah.

Šolski okraj Krško: Za učiteljico na petrazredni osnovni šoli v Št. Jerneju Vera Severjeva in Ana Šestova.

Šolski okraj Laško: Za učitelja upravitelja v Reki Anton Seliškar, za učiteljico Roza Seliškarjeva, za učitelja upravitelja v Št. Rupertu Ferdinand Vidmar, za učitelja v Trbovljah-Vode Anton Beg.

Šolski okraj Litija: Za učitelja na šestrazredni osnovni šoli v Litiji Josip Zupančič, učitelj v Poljanah, za

učiteljico v Št. Vidu pri Stični Pepina Ivančičeva, učiteljica na Trebelnem, za učiteljico v Zagorju ob Savi Vida Knajsova, učiteljica v Št. Jerneju.

Šolski okraj Ljubljana okolica: Za učitelja na petrazredni osnovni šoli v Borovnici Viktor Engelsberger, nadučitelj v Rakitni, na šestrazredni osnovni šoli pri Dev. M. v Polju Ivan Švara, učitelj v Gorjah, na štirirazredni osnovni šoli pri Sv. Petru pri Ljubljani Miroslav Zor, učitelj na Trebelnem, za učitelja upravitelja v Škocjanu pri Turjaku Leopold Likar, učitelj v Loškem potoku.

Šolski okraj Novo mesto: Na šoli pri Sv. Petru pri Novem mestu Pavla Munda-Štrumbljeva, učiteljica v Gornjih Sušicah.

Šolski okraj Radovljica: Na petrazredni osnovni šoli v Bistrici za učiteljico Marija Markizetijeva, učiteljica v Jesenicah, na šestrazredni dekliški osnovni šoli na Jesenicah Erna Kramaršičeva in Marija Šitnikova, na šestrazredni osnovni šoli v Koroški Beli Vlado Mlekuž.

Šolski okraj Sevnica: Na šestrazredni osnovni šoli v Rajhenburgu za učitelja Ljudevit Burja, učitelj na Polensaku, za učiteljico Marija Štravseva, učiteljica ravnateljica, na šestrazredni osnovni šoli v Sevnici Roža Moričeva.

Razno.

— Oh ti učni načrti... Pust dan v sredini marca. Sneg je ležal, blato na pol zmznjeno, nebo zastrto z gostimi oblaki, ves dan je minil brez vsacega solčnega žarka. Kislega obraza je sedel vzgojitelj Janez pri pisalni mizi in predelaval vzorne učne slike za drugi dan. »Škandal«, pravi proti meni, »obravnaval sem danes v šoli pomladanski dan«. »Solnce sije, na drevju se gugajo nežni pomladanski popki, travniki zelene nališpani z zvončki, trobenticami in vijolicami.« »Kletvica mi je silila med zobe, ko sem pogledal pri oknu, da nisem mogel deci ponazoriti s trenutnim pogledom skozi štirioglasto okno v naravo. Pojasnjeval sem ji razvoj popkov, cvetja in listja, pa bi skoraj rekel, da ni mogla shvatiti... Oh ti učni načrti...!« »Res Janez, težko so bili skovani in na lepem papirju so natiskani, a narava je pač škandalozna, da hodi svoja pota in jih ne upošteva.« Jakob Špica.

Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana. Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Štev. 9259.

RAZPIS UCITELJSKIH SLUŽB.

Na sledečih osnovnih šolah se razpisujejo upraviteljska mesta:

1. Na evang. enorazredni osnovni šoli v Hodošu (madž. učni jezik);
2. na enorazredni občinski osnovni šoli v Genterovcih (madž. učni jezik);
3. na trirazredni rim. kat. osnovni šoli v Prtoči;
4. na enorazredni evang. osnovni šoli v Petrovcih.

Prosilci naj vložijo prošnje, in sicer za vsako učno mesto posebe, ki jim je treba priložiti službeno razpredelnico, zrelostno izpričevalo, usposobljenostno izpričevalo, dokazilo o dosedanjem službovanju in zdravniško izpričevalo, če prosilec še ni stalno nameščen, najkasneje do dne 31. avgusta 1924 pri svojem šolskem vodstvu, ki jih takoj odpošlje pristojnemu okrajnemu šolskemu nadzorniku.

Za šefa: Poljanec.

Flor nogavice
v vsakih barvah po 25
21 in 30 din prodaja
v. Šmarček, topja.
Kerčtapa črn!